

måndag

Dokumenterar Plus. I dagarna dokumenterar en grupp dykare från Helsingfors vraket Plus. Man vill ta reda på hur förstört vraket blir av färjorna som rör sig förbi platsen och om dykare har påverkat vraket negativt. På bilden dykaren Päivi Vaheri.

Foto: JONAS EDSVIK
Sidan 10

Nya Åland

Nr 124

Måndagen den 1 juli 2002

Pris 1,20 €

Åläänning mördad i Sverige

En medelålders åländsk man blev i fredags ihjälskjuten på ett torg i den svenska småstaden Delsbo i Hälsingland.

Polisen i Hudiksvall fick i fredags vid 17-tiden, svensk tid, larm om att två män och en kvinna bråkade med varandra på torget i Delsbo.

Polisen blev även underrättad om att den

ena mannen var beväpnad med en pistol. Därefter kom ett larm att två skott har lossats och en man hade fallit till marken.

Den dödade mannen från Mariehamn hade några månader tidigare blivit lämnad av sin fru som hade träffat en ny man via internet.

Kvinnan flvttade till den nya mannen i

Delsbo, men den åländske mannen efter för att få kvinnan att komma till Åland. Det var i samband med detta att mannen blev skjuten.

Mannen som avlossade skotten sitt anhållen och polisen har delgivit misstanke om mord alternativt dråp.

Si

Dokumentera. Dykarna behöver mycket utrustning och har även möjlighet att dokumentera saker medan de är på havsbotten, bland annat med kamera, videokamera eller med specialanteckningar. Här klär Panu Hänninen på sig dykardräkten.

Vraket Plus dokumenteras av dykare

En grupp dykare från Helsingfors har sedan förra veckan dokumenterat vraket Plus vid inloppet till Mariehamn. Man vill veta hur stort slitage Plus har utsatts för.

Sedan 14 december 1933 ligger järnbarken Plus på havets botten mellan Hertronklubb och Yttre Korsö i inloppet till Mariehamn.

Vraket är den populäraste dykplatsen på Åland.

– Sedan 1990 har cirka 10.000 dyk utfört vid Plus, berättar antikvarien och marinarknologen **Marcus Lindholm**.

För att få dyka krävs det tillstånd som anger vid vilka vrak man får dyka.

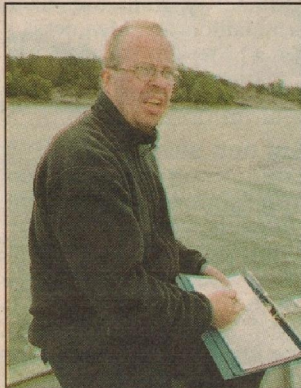
Bärga föremål

Orsaken till att många vill dyka vid Plus är att det ligger bra till och är skyddat av väder och vind.

Från slutet av förra veckan befinner sig 12 dykare från dyksällskap Dykarna r.f i Helsingfors på Åland. De ska dokumentera ett antal vrak för museibrådan, däribland järnbarken Plus.

– Vi vill veta hur vraket påverkas av dykarna, av färjorna och om åldern har satt sina spår. Därtill vill vi veta om det kan vara farligt att dyka vid Plus, säger Marcus Lindholm.

Om det visar sig att skrovet håller på att falla sönder måste man ta ställning till om man

Ombord på dykarbåten *Maija* antecknas alla dyk noga. Här är det **Pekka Suoknuuti** som skriver upp när dykarkamraterna beger sig ner till vraket.

ska bärga föremål från vraket.

Ritningar

– En del föremål har bärgats, men samtliga besättningsmäns tillhörigheter finns ombord. 1933 hade man ingen möjlighet eller intresse att bärga tillhörigheterna. Det enda man gjorde var att spränga ner masterna, berättar Lindholm.

Dykarna från Helsingfors dokumenterar Plus både i text, med fotografier och med videokamera. Därtill kompletteras ritningarna.

De kommer dock inte att gå in i vraket.

– Det är helt förbjudet på Åland och man måste ha specialtillstånd. Det är väldigt farligt, förklarar Lindholm.

Tässä siis toimittaja on väässä. Kuvassa on **Ekku Pinola**.

Ritningar. Dykargruppen kompletterar de ritningar som finns från tidigare över vraket Plus. Från vänster **Panu Hänninen**, **Pekka Suoknuuti** och **Päivi Vaheri**.

– Sedan 1989 har ingen dokumentation gjorts av vraket. Därför gör vi den här undersökningen nu, helt frivilligt, säger dykaren **Päivi Vaheri** strax innan hon ska bege sig ner till vraket på lördagsförmiddagen.

Systematiskt

Hittills har dykarna upptäckt att en del av vraket har utsatts för stort slitage, ungefär 10 meter från aktern.

– Men det är svårt att veta hur mycket som var slitet 1989,

säger dykaren **Pekka Suoknuuti**.

Därför blir det efter den här undersökningen lättare att undersöka slitaget om några år igen, då grundliga dokumentationer har gjorts.

Dykarna dyker vid Plus två gånger per dag och undersöker vraket systematiskt.

De är under vattnet 30-50 minuter per gång.

Plus ligger på styrbord sida på ett djup mellan 35 och 73 meter. Aktern är vänd in mot

Ei siis ihan näin syväällä, vaan syvyyks välillä 20 - 35 metriä.

land.

Päivi Vaheri berättar att de skador som har uppstått på Plus kommer från färjorna som passerar.

– De drar upp kraftiga strömmar. Dykare åstadkommer väldigt små skador.

Dykarna som undersöker Plus har alla cirka 10 års erfarenhet av dykning och har även undersökt vrak för Finlands Sjömuseum.

KATJA RIKBERG (foto)
JONAS EDSVIK (text)

fakta/plus

- Järnbarken Plus byggdes 1885 på Blohm & Voss' varv i Hamburg, Tyskland.
- Åren 1908-1925 fanns hon i Norge för att sedan säljas till Mariehamn.
- Köpare var Hugo Lundqvist.
- Plus seglade mestadels till London med trä.
- I november 1933 fick Plus order om att segla i barlast från London till Mariehamn för vinteruppläggning.
- 14 december 1933 klockan ett på natten seglade man mot Kobbå Klintars lotsplats utanför Mariehamn och gjorde klart för att ta lots ombord.
- Täta snöbyar skymde fyrlinjerna och fartyget stötte på grund varvid botten revs upp och lastutrymmet fylldes med vatten.
- Plus sjönk mellan Hertronklubb och Yttre Korsö.
- Man hann inte sätta ut livbåtarna och de ombordvarande kastade sig i det kalla vattnet och försökte simma iland.
- 4 personer överlevde medan 12 personer miste livet.
- Fakta: "Den åländska segelfartens historia" av **Georg** och **Karl Kåhre**. (kr)